

ници на општото, прогресивно и револуционерно движење под раководството на КПЈ како учителското.“

На крајот на книгата дадени се биографски податоци за авторите кои за прв пат се застанени со прилози во третата книга. Во прилог на Зборникот се дадени главно во факсимили некои од приказите за првата и втората книга објавени во печатот.

Редакцијата и одборот на овој зборник многу добро знаеле дека изобилството на дејноста ја запаметиле учителите, како луѓе од редовите на интелигенцијата најблиски до народот и работничката класа и непопустливо работеле како некогаш, да се здружи волјата и истрајноста за овие секавања и записи да се зачуваат како траен спомен за една етапа во долгата борба за револуционерна преобразба. Оваа долгогодишна работа дала плод, со тоа што

на јавноста ѝ се дава едно големо благо кое секогаш ќе има вредност како книжевно четиво и како историско сведочење што го приближува до сите што ја ценат револуционерната борба и нејзините придобивки.

Со полно право можеме да го истакнеме впечатокот и препораката дека оваа книга заслужува да најде место, пред сè кај сегашниот учител кој се учел и ќе се учи на нивните примери. Потоа, во училишните библиотеки каде ќе служи како изворна литература по мајчин јазик, историја и во сите останати наставни предмети, како и во нашите културни и научни институции. Секако треба да им се препорача и на најмладите и најбројни читатели—УЧЕНИЦИТЕ, како книга со сетрана содржина и длабоки пораки.

Милка ТОДОРОВСКА

Зборник на загинати борци во НОВ и Револуцијата од Ресен и Ресенско, Општински одбор на СЗБ од НОВ — Ресен, Ресен 1983 стр. 131 + илустрации

Во текот на 1983 година, а по повод 40 годишнината од НОВ и Социјалистичката револуција на народите и народностите на Југославија, во издание на Општинскиот одбор на СЗБ од НОВ на Ресен, излезе од печат книгата „Зборник на загинати борци во НОВ и Револуцијата од Ресен и Ресенско“ посветена на борците загинати во НОВ, Шпанската граѓанска војна и жртвите на фашистичкиот терор. По својата

концепциска содржина книгата е поделена на шест дела.

Во првиот дел „Краток преглед на учеството на Преспа во НОВ и Револуцијата“ се дадени развојните етапи на национално ослободителното движење во Преспанскиот крај. Како што се истакнува во овој дел, уште „од времето на Илинденската револуција... огромниот дел од народот од овој крај учествуваше во национално ослободителната

борба на македонскиот народ“ (7). Понатаму даден е развитокот на работничкото движење, влијанието на КПЈ чии идеи „покрај работниците, занаетчиите и мнозина селани-печалбари... ги прифаќале и мнозина ученици и студенти што се школувале во другите градови како: Белград, Загреб, Скопје, Битола и др. (8) како и учеството на преспанци во напредното македонско студентско движење МАНАПО и во Шпанската граѓанска војна. Овие етапи во развитокот на национално-ослободителното движење низ кои помина територијата на Македонија, а со тоа и Ресенскиот крај, својот врв го достигнуваат во Втората светска војна, кога борејќи се за слободата на својот народ илјадници борци ги положија своите животи. Од територијата на Преспа 89 борци ги дадоа своите животи во борбата против фашистичкиот окупатор.

Од загинатите борци почесно место во Зборникот е посветено на народниот херој од Преспанскиот крај, Богоевски Панде Мите, поет и комунист кој уште од 1935 се вклучува „во напредното младинско движење, земајќи активно учество во борбата против денационализаторската и експлоататорската политика на големосрпската буржоазија во Македонија“ (18). Во 1939 година станува член на КПЈ. Во услови на бугарска окупација на Македонија како член на МК на КПЈ за Ресен и Ресенско и секретар на МК на СКОЈ „бил во постојано движење, ги посетувал сите основни партиски организации, помагал во нивната работа и ја проверувал подготвеноста за вооружена борба“ (19). Тој е еден

од првите борци на партизанскиот одред „Даме Груев“ каде што доаѓа до полн израз неговиот револуционерен занес и патриотизам. Револуционерниот од на Мите Богоевски е прекинат на 12 септември 1942 година кога во близината на селото Болно, заедно со Стеван Наумов Стив, биле опколени од бугарскиот окупатор. За да не паднат живи во рацете на окупаторот двајцата се самоубиваат.

„Загинати борци во НОВ и Револуцијата“ е насловот на вториот дел во кој се поместени основните биографски податоци за загинатите борци во НОВ од Ресен и Ресенско. Редоследот на загинатите борци е направен по азбучен ред. Во биографијата за секој борец, се дадени само најосновните податоци: година и место на раѓање, првите контакти со напредното движење, вклучувањето во НОВ и местото на загинавањето.

Третиот дел е со наслов „Умрени борци од добиени рани во НОВ и Револуцијата“. Тука се дадени основните биографски податоци за пет борци кои во текот на жестоките борби биле ранети, а подоцна подлегнале на повредите.

„Жртвите на фашистичкиот терор“ е насловот на четвртиот дел. Во текот на НОВ и Револуцијата голем е бројот на оние кои по цена на своите животи пружаат сесрдна помош на единиците на НОВ и ПОМ. Поради таквата активност, а со цел да го застраши населението окупаторот не ретко применувал терор и сверски мацења врз населението. На територијата на Ресен и Ресенско 17 жители ги положија своите жи-

воти како резултат на фашистичкиот терор и мачењата.

Во петтиот дел, „Загинати во априлската војна против фашистичките војски“ се дадени имињата на 14 жители од Ресен и Ресенско кои како војници на старата југословенска војска при нападот на фашистичкиот окупатор ги положиле своите животи на разни боишта на територијата на Југославија. За нив се дадени најосновните биографски податоци.

Во шестиот — последен дел од Зборникот, се поместени ликовите на Бочкаровски Тасе Михајло (Калија) — Чарли и Божиновски Јован Димитрија, кои како печалбари во САД се одзвале на повикот на КП за помош на Шпанската Република. Приклучувајќи се кон интернационалистич-

ките бригади и храбро борејќи се против фашистите тие ги положиле своите животи далеку од својата татковина, но како осведочени комунисти и интернационалисти за кои не постојат граници кога се работи за борба за слобода, против заедничкиот непријател.

Зборникот на загинати борци во НОВ и Револуцијата од Ресен и Ресенско претставува прилог кон историското минато на Преспанскиот крај, а воедно и прилог кон македонската историографија, кој за идните поколенија ќе остане трајно сведоштво за една епопеја на народите и народностите на Југославија кои ги дадоа своите животи за подобра и посветла иднина.

Тодор ЧЕПРЕГАНОВ

Томе МОМИРОВСКИ, „Искована песна“, Култура, Скопје

Неодамна во издание на Книгоиздателството „Култура“ од Скопје, излезе од печат една своевидна збирка, односно Зборник творби од работници — поети од Социјалистичка Република Македонија, под наслов „Искована песна“ од познатиот македонски писател Томе Момировски. Велиме своевидна, зашто е прва збирка од ваков вид во СРМ, односно во СФРЈ.

Овој систематизиран труд дава можност да се почувствува патот на процесот на самокултивацијата и творечката еманципација на работниците, имено како се остварува Марковата идеја за премавнување на вакумот меѓу, таканаречениот, физички и културно—духовниот живот.

Како што нагласува и составувачот „во размислите се јави и она што го има кај скептици, оптоварени со елитизмот и традицијата како се станува писател и од кој средини се станува“. За да констатира: „Тешко се надминува свеста дека значително се прошири учеството на општествените групации и услови и се урнуваат меѓите што го отуѓија и одделија трудот на т.н. материјална (односно на мануелните работници) и на т.н. духовно-културна сфера (на интелектуалци, творци, културни работници).“

Оваа книга е именувана како зборник песни од 48 творци, кои се од непосредниот материјален труд. Од нив 16 се жени. Замис-